

Kvalitetsarbete på Sveriges badanläggningar

Att arbeta i en verksamhet där risken för att allvarliga olyckor kan ske ställer höga krav på de anställda och hur de arbetar. Under 2012 skedde ca 2800 olyckor på Sveriges badanläggningar som ledde till sjukhusbesök. Olyckstrenden har de senaste åren varit ökande. EU har tagit fram en gemensam europeisk standard som behandlar hur badverksamheter bör arbeta med sitt kvalitet- och säkerhetsansvar. Syftet med den är att lyfta fram de bästa arbetsätten från varje land och därigenom utjämna och höja nivån på det arbete som utförs i de olika länderna, helt enkelt att lära sig av varandra.

För sex år sedan färdigställdes den europeiska standarden, SS-EN 15288-2:2008, som rör kvalitetsarbete vid badanläggningar. Standarden omfattar krav och rekommendationer rörande säkerhetskrav för drift av badverksamheter och främst tre huvudområden behandlas:

- *Organisationen*; allmänna arbetsrutiner, riskbedömning, bassängs säkerhetsrutiner, ansvars- och rollfördelning med mera.
- *Verksamheten*; operativa krav för ledning av badpersonal, handhavande av anläggningens olika tekniska system, kemikaliehantering, utbildning och kompetens, nödfallsrutiner med mera.
- *Instruktioner till besökarna*; säkerhetsinformation/skyltning, förhållningsregler, nöd- och varningssignaler med mera.

Genom att låta den europeiska standarden bli en del av kvalitetsarbetet på en badanläggning får de ansvariga en vägledning om vilka krav som bör uppfyllas i en välfungerande och säker verksamhet. Rätt använt blir detta ett stöd som ger trygghet både för anställda och besökare - med en minskad risk för olyckor som resultat. En anläggning som har använt den europeiska standarden som hjälp och drivkraft i kvalitetsarbetet är Tivolibadet i Kristianstad. En verksamhet som nu också har blivit Sveriges första badanläggning att bli certifierade enligt den europeiska standarden.

- Den europeiska standarden har varit en stor hjälp i vårt kvalitetsarbete på Tivolibadet. Under ett års tid har vi arbetat aktivt med att uppfylla kraven som finns i standarden. En del av kraven uppnåddes redan innan vi startade, men vissa har vi fått jobba med. Processen har varit givande och vi är stolta över att nu ha blivit Sveriges första certifierade badanläggning, säger Mats Svensson, förste badmästare på Tivolibadet och den som har drivit kvalitetsarbetet.

Certifieringen som Tivolibadet har erhållit för sitt säkerhetsarbete bygger på ett samarbete med konsultbolaget Weedo. Mille Örnmark, VD på Weedo, är också medlem i den tekniska kommitté i EU, CEN/TC136, som har tagit fram den europeiska standarden. Han har därigenom varit aktiv i utvecklingsarbetet av standarden.

- Redan under arbetet med att ta fram standarden insåg jag att detta skulle bli ett viktigt hjälpmedel för svenska badverksamheter i strävan att minska antalet olyckor och hur de som ändå uppstår ska hanteras för att minimera konsekvenserna, säger Mille Örnmark.

Den europeiska standarden reglerar hur kvalitetsarbetet bör gå till i en verksamhet på ett väldigt konkret sätt, i princip som en form av ISO-standard för badverksamheter. Under processen som Tivolibadet gick igenom fick de stöd av Weedo och det samarbetet ledde alltså fram till att Tivolibadet nu blivit certifierade enligt SS-EN 15288-2. Certifieringen har gjort de anställda både glada och stolta.

- Från början var jag tveksam till detta och det kändes som ännu en sak vi bara måste göra. Det har varit en del arbete med att få till det men så här efteråt känns det väldigt bra, när allting är på

plats. Jag känner mig faktiskt lite stolt över det vi har uppnått, både för egen del och för personalen, säger Mats Svensson.

Många badverksamheter i Sverige har problem med ordningen och det är en av de många framsteg som de ansvariga på Tivolibadet vill lyfta fram. Genom det kvalitetsarbete som verksamheten gått igenom har åtgärder vidtagits för att förbättra ordningen. Personalen har fått bättre verktyg för att hantera situationer med stökiga gäster, vilket har lett till att ordningen nu har blivit bättre.

Hur mycket fokus som läggs på kvalitetsarbetet på Sveriges badanläggningar varierar och beror till stor del på de ansvarigas intresse för frågorna. Hur arbetet går till varierar också och det beror på att varje kommun hittills har arbetat mycket efter eget huvud.

- På Weedo tycker vi att det är viktigt att vi i Sverige arbetar aktivt med att minska antalet olyckor på våra badverksamheter. Det långsiktiga och rejäla arbete som görs inom till exempel vägtrafiksäkerhet har lett till att två av tre år på 2010-talet har haft lägst dödssiffror sedan andra världskriget. En anledning till detta är kommunernas arbete med att förbättra trafikmiljön i tätorterna. Jag hoppas att kommunerna i framtiden har samma fokus på kvalitet och säkerhet i badverksamheter, fyller Mille Örnmark i.

Hur kan då en badverksamhet komma igång och arbeta efter säkerhetsbestämmelserna i den europeiska standarden?

- Detta skiljer en hel del beroende på vilken kunskap som finns ute på den aktuella badverksamheten och hur långt de redan har kommit i sitt eget kvalitetsarbete. Weedo har tagit fram ett koncept där vi hjälper badanläggningar utifrån just deras behov, vilket innebär att vi kan vara allt från ett bollplank i vissa frågor till att leda processen. Målsättningen är att varje badverksamhet i slutändan ska nå så långt att de, likt Tivolibadet, kan bli certifierande enligt den europeiska standarden, säger Mille Örnmark.

För att komma igång med kvalitetsarbetet är det första steget att skaffa ett eget exemplar av standarden SS-EN 15288. Det finns två delar. 15288-1 reglerar designen på en badhusbyggnad och används vid om- eller nybyggnation. 15288-2 reglerar verksamheten och dess kvalitetsarbete. Standarderna kan beställas på originalspråk (engelska) på ww.sis.se. Weedo erbjuder även en svensk version för den som hellre vill ha det.

Text: Ola Stål